

GCE NL Position Paper – juli 2025

Investeren in onderwijs is investeren in wereldwijde stabiliteit

Onderwijs als hoeksteen van het Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid

Ontwikkeling begint met onderwijs

Het begint met het schrijven van je naam. Je leert rekenen, vragen stellen, samenwerken. Stap voor stap ontwikkel je je tot een jongvolwassene met eigen dromen, plannen en idealen. Onderwijs opent werelden – het geeft kinderen en jongeren het gereedschap om hun eigen leven én dat van hun gemeenschap vorm te geven.

Maar wat als er geen school is?

Wat als de leerkracht geen opleiding heeft gehad?

Wat als school onveilig is, of je als meisje simpelweg niet welkom bent?

Wat als je geen geld hebt voor vervolgonderwijs?

Voor die kinderen en jongeren – van Malawi tot Syrië, van Colombia tot Zuid-Soedan – bestaat de Global Campaign for Education. Als wereldwijd netwerk van maatschappelijke organisaties, leerkrachten, beleidsmakers en burgers strijden wij voor het universele recht op goed, toegankelijk en inclusief onderwijs.

Wij als Global Campaign for Education Nederland weten dat goed onderwijs het verschil maakt – voor elk individu, en voor de wereld als geheel. Het is een bewezen strategie voor structurele ontwikkeling, stabiliteit en economische veerkracht.

Een politiek keerpunt: nu kiezen we koers

De aankomende verkiezingen bieden politieke partijen een kans om zich opnieuw uit te spreken en een visie te presenteren over de waarden en ambities van Nederland in de wereld. De recente val van het kabinet, dat forse bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking voorstelde, onderstreept die urgentie. Nu is het moment om de koers te corrigeren, weer te gaan investeren en onderwijs weer onderdeel te laten zijn van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid.

Overheden, maatschappelijke organisaties en Nederlandse bedrijven hebben zich gecommitteerd aan de VN Sustainable Development Goals (SDG's). GCE Nederland is de vertegenwoordiger van **SDG 4 Mondiaal** in Nederland. SDG 4 Mondiaal staat wereldwijd voor het verzekeren van gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en het bevorderen van levenslang leren voor iedereen. Dit doel benadrukt dat ieder mens, ongeacht afkomst of leeftijd, baat moet hebben bij goed onderwijs zodat iedereen de kans krijgt zichzelf te ontwikkelen, een betere levenskwaliteit op te bouwen en bij te dragen aan de samenleving.

De 17 SDG's vormen een wereldwijd kompas voor het aanpakken van urgente mondiale uitdagingen zoals toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, armoede, ongelijkheid en klimaatverandering. **Onderwijs** speelt hierin een speciale rol en **fungeert als katalysator voor het bereiken van alle andere SDG doelen**.

Investeren in onderwijs is een gedeeld belang

Ontwikkelingssamenwerking is niet alleen van grote betekenis voor de landen waarin wordt geïnvesteerd, maar levert ook tastbare voordelen op voor Nederland zelf. Het is een wederkerige relatie waarin solidariteit hand in hand gaat met strategisch belang.

1. Solidariteit en internationale rechtvaardigheid

Onderwijs is essentieel voor het realiseren van mensenrechten, armoedebestrijding en gendergelijkheid. Het ondersteunt de meest kwetsbare groepen wereldwijd – waaronder kinderen, mensen met een beperking en vluchtelingen. Door onderwijs centraal te stellen, laat Nederland zien dat het vasthoudt aan zijn kernwaarde van internationale solidariteit.

2. Mondiale stabiliteit en economische ontwikkeling

Nederland is verweven met mondiale handels- en migratiestromen. Investeren in onderwijs in lage- en middeninkomenslanden is investeren in mondiale stabiliteit én in Nederland als handelsland. Goed onderwijs versterkt kennis, vaardigheden en weerbaarheid – en daarmee duurzame economische groei in de landen zelf.

3. Universele gelijkwaardigheid via onderwijs

Onderwijs is een krachtig instrument voor het creëren van gelijke kansen. Het doorbreekt structurele ongelijkheid en biedt ieder mens, ongeacht afkomst of gender, de mogelijkheid om zich te ontwikkelen. Maak van onderwijs weer het instrument voor wereldwijde gelijkwaardigheid – ‘de mondiale gelijkheidsmotor’.

4. Internationale positie van Nederland

Nederland heeft internationaal aanzien opgebouwd door actief te investeren in mensenrechten, democratie en ontwikkeling – met onderwijs als dragende pijler. Zet deze rol voort. Het versterken van kennisrelaties, uitwisseling en partnerschappen levert zowel diplomatieke als economische voordelen op.

5. Veiligheid en veerkracht

Onderwijs stimuleert sociale cohesie en versterkt lokale instituties. In fragiele staten is het een van de weinige ankerpunten voor vrede op de lange termijn. Een robuust onderwijssysteem vormt het fundament voor meer democratie en structurele veiligheid – lokaal én internationaal.

Onderwijs is de hoeksteen voor het waarmaken van de Nederlandse ambities in ontwikkelingssamenwerking én internationale handel. Het vormt de onmisbare basis voor duurzame vooruitgang, economische veerkracht en wereldwijde stabiliteit.

Het vorige kabinet verbrak met zijn bezuinigingen op dit beleid een lange Nederlandse traditie van strategisch vooruitkijken – én van solidariteit met de meest kwetsbaren. De komende verkiezingen bieden politieke partijen de mogelijkheid om deze koers te corrigeren.

GCE Nederland vraagt politieke partijen om onderwijs opnieuw een centrale plaats te geven in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Veranker in uw verkiezingsprogramma een visie die recht doet aan zowel Nederlandse waarden als mondiale uitdagingen door expliciet aandacht te besteden aan:

- De noodzaak en urgentie van consistent Nederlands beleid voor het realiseren van de VN Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling t.w. de Sustainable Development Goals (SDG's).
- Het belang van onderwijs in het Mondiale Zuiden (SDG 4 Mondiaal) als speerpunt van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, inclusief het hervatten van (financiële) steun aan onderwijsprojecten en fondsen.

Namens de leden van de [Global Campaign for Education Nederland](#),

AOb Algemene Onderwijsbond, Henrik de Moel, algemeen secretaris
Bas Consultancy, Peter Arensman, eigenaar
Edukans, Petra van Haren, directeur
Liliane Fonds, Erik Ackerman, directeur
Wilde Ganzen, Kees de Jong, directeur
Red een Kind, Andries Schuttinga, directeur

Voor meer informatie:

Lenneke Hoedemaker, coördinator Global Campaign for Education Nederland
lenneke.hoedemaker@globalcampaignforeducation.nl

De [Global Campaign for Education](#) is het grootste, wereldwijde netwerk van maatschappelijke organisaties dat opkomt voor het recht op inclusief en kwalitatief goed onderwijs voor iedereen.

Bijlage – Het belang van investeren in onderwijs in het Mondiale Zuiden: Het multiplier-effect

Sterkere instituties en minder afhankelijkheid

- Minder afhankelijkheid: Onderwijs stelt kinderen in het Mondiale Zuiden in staat om op te groeien tot zelfstandige volwassenen. Hierdoor neemt de structurele afhankelijkheid van ontwikkelingshulp af en krijgen Nederlandse investeringen een langdurige, structurele impact.
- Sterkere instituties: Een goed opgeleide bevolking draagt bij aan beter bestuur, sterke instituties, meer democratie en respect voor de rechtsstaat. Dit sluit aan bij het Nederlandse belang in mondiale stabiliteit en veiligheid.
- Meer effectiviteit: Investerings in onderwijs helpen partnerlanden bij de opbouw van zelfredzame maatschappelijke systemen. Dit verhoogt de impact en doelmatigheid van Nederlands ontwikkelingsgeld op de lange termijn.

Water en voedselzekerheid

- Jongeren krijgen via onderwijs de kennis en vaardigheden om uitdagingen rondom waterbeheer aan te pakken, zoals duurzame irrigatie, toegang tot schoon drinkwater en veerkracht tegen natuurrampen.
- Investerings in basisonderwijs vormen de noodzakelijke basis voor latere beroepsopleidingen en innovatie binnen de landbouw- en voedselsector.
- In regio's waar water- en voedseltekorten tot instabiliteit leiden, stelt onderwijs gemeenschappen in staat om zelf duurzame oplossingen te ontwikkelen, waardoor toekomstige hulpafhankelijkheid afneemt.

Basisgezondheidszorg

- Onderwijs speelt een cruciale rol bij het verbeteren van de volksgezondheid. Geletterde bevolkingen maken vaker gebruik van gezondheidsdiensten, volgen medische richtlijnen beter op en nemen sneller preventieve maatregelen.
- Scholen zijn essentiële platforms voor gezondheidseducatie – op het gebied van voeding, hygiëne en ziektepreventie – en sluiten daarmee direct aan bij Nederlandse prioriteiten voor wereldwijde gezondheid en het welzijn van vrouwen en meisjes.
- Sterke onderwijssystemen verbeteren de levering van basisvoorzieningen in partnerlanden. Tijdens de COVID-19-pandemie bleken landen met goed functionerende onderwijssystemen beter in staat om gezondheidsmaatregelen uit te voeren. Onderwijs vandaag betekent dat toekomstige generaties pandemieën en gezondheidsbedreigingen beter aankunnen – en draagt daarmee bij aan de gezondheidsveiligheid van Nederland in een geglobaliseerde wereld.

Veiligheid, stabiliteit en migratie

- Wereldwijd worden naar schatting 224 miljoen schoolgaande kinderen getroffen door crises; 72 miljoen van hen gaan helemaal niet naar school.
- Onderwijs verkleint de kans op conflicten en gedwongen migratie. Kinderen die twaalf jaar onderwijs volgen, zijn minder geneigd om geweld te gebruiken of te worden geronseld door extremistische groeperingen.
- In fragiele staten en conflictgebieden worden onderwijsprogramma's ingezet om gemeenschappen op te bouwen en vrede te bevorderen.
- Door de grondoorzaken van instabiliteit en migratie aan te pakken, helpt Nederland mee aan het creëren van veiligere omgevingen elders. Dit vermindert op termijn ook de migratiedruk richting Europa.

Handel en economie

- De coronapandemie heeft wereldwijd geleid tot enorme leerachterstanden. In landen in het Mondiale Zuiden kunnen inmiddels 7 op de 10 kinderen op 10-jarige leeftijd geen eenvoudige tekst lezen. Slecht onderwijs betekent niet alleen gemiste kansen voor kinderen, maar heeft ook aanzienlijke economische gevolgen voor hun landen. Als we nú actie ondernemen om elk kind in het Mondiale Zuiden goed onderwijs te bieden, kan het bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking daar tegen 2050 met bijna 70% toenemen.
- Naar schatting zullen tegen 2030 zo'n 825 miljoen kinderen en jongeren in het Mondiale Zuiden niet de vaardigheden verwerven die nodig zijn om succesvol de arbeidsmarkt te betreden.
- Uit recent onderzoek blijkt dat elke euro die Nederland in ontwikkelingssamenwerking investeert, ruim twee euro aan export oplevert en duizenden banen creëert in sectoren zoals machinebouw, chemie en de voedselindustrie. Ontwikkelingssamenwerking versterkt dus niet alleen onderwijs, welzijn en economische weerbaarheid wereldwijd, maar draagt ook direct bij aan de economische groei en werkgelegenheid in Nederland.
- Investeren in onderwijs voor meisjes heeft een transformerende werking op samenlevingen. Het leidt tot betere economische vooruitzichten, gezondere moeders en sterkere sociale stabiliteit. Twaalf jaar kwaliteitsonderwijs voor elk meisje zou wereldwijd \$30 miljard aan levenslange inkomsten kunnen opleveren én de kans op gewapende conflicten met 37% kunnen verminderen.

- Met het oog op de demografische ontwikkelingen – een jongerenpopulatie in Afrika die naar verwachting zal uitgroeien tot 830 miljoen mensen in 2050 – is investeren in onderwijs essentieel. Zonder perspectief op kwalitatief onderwijs en werkgelegenheid dreigt deze generatie buitenspel te raken. Investeren in onderwijs is investeren in onze gezamenlijke toekomst. Het voorkomt conflicten, versterkt economische stabiliteit en draagt bij aan vrede wereldwijd. Een stabiele en welvarende wereld is in het belang van ons allen. Daarom is investeren in onderwijs niet alleen een morele keuze, maar een noodzaak.
- Tegen 2050 zal 1 op de 4 mensen van de beroepsbevolking afkomstig zijn uit Afrika. Het is daarom cruciaal dat deze jonge bevolking wordt uitgerust met de juiste vaardigheden om bij te dragen aan de wereldeconomie. Twaalf jaar goed onderwijs stelt jongeren in staat vervolgoopleidingen te volgen, werk te vinden en economische groei aan te jagen – zowel lokaal als internationaal. Dit komt ook Nederland ten goede, aangezien een goed opgeleide beroepsbevolking bijdraagt aan het oplossen van arbeidstekorten in diverse sectoren.
- Onderwijs stimuleren in het Mondiale Zuiden draagt bij aan economische ontwikkeling én creëert in de toekomst nieuwe handelspartners en zakelijke kansen voor Nederlandse bedrijven.
